

In memoriam: Gijsbert van der Voet (1920-2000)

REMKO ANDEWEG*

Op 25 maart jongstleden overleed op 79 jarige leeftijd mijn collega, voorganger en formeel de laatste jaren mijn assistent Gijs van der Voet. Enkele weken later, op vakantie in Zuid-Limburg moest ik regelmatig aan hem denken. Het Zuid-Limburgse heuvelland was tenslotte een van de zwaartepunten geweest van de tochten die de plantenverzamelaar van der Voet in de jaren '60 en '70 had ondernomen om materiaal te vergaren voor het samenstellen van een imposant particulier herbarium. Dat herbarium zou hij later aan het Natuurmuseum Rotterdam schenken met hemzelf als beheerder erbij. Het aanwinstenboek vat de schenking samen onder één nummer: 89-025, collectie Nederlandse planten (ca. 1870 bladen, ca. 1150 soorten), verzameld tussen 1965 en 1975 in Nederland; 1600 dia's van Nederlandse planten; één houten plantenpers en 48 topografische kaarten met vindplaatsen; geschonken 20 februari 1989.

Lopend tussen de voor ons land altijd bijzondere Limburgse flora koste het mij dit keer weinig moeite om mijn handen keurig in mijn zakken te houden. Het verzamelen liet ik ditmaal achterwege en niet alleen omdat het daar uit oogpunt van natuurbehoud niet mag. Floristisch behoort de streek niet tot de terreinen waar het verzamelbeleid van het museum zich op richt en vanuit het onderhouden van een vergelijkingscollectie kon ik er op vertrouwen dat Gijs in deze buurt al stevig had verzameld. Het zou trouwens niet de eerste keer zijn dat wij met enige decennia tussenruimte de zelfde plekken bezochten.

Terug in het museum bladerde ik wat in de door Gijs altijd met een fanatieke precisie bijgehouden administratie van zijn 'verzameling'. (Hij gebruikte consequent dit woord in plaats van het in het museum gebruikelijke 'collectie'). Inderdaad bleken onze voetsporen elkaar ook ditmaal enkele keren te hebben gekruist.

Verder bladerend in die (in het museum befaamde) administratie komt ook duidelijk naar voren dat, naast wat losse excursies en vakanties, nog een paar gebieden in de loop der tijd Gijs' speciale belangstelling hebben gehad. Allereerst was dat natuurlijk de Alblasserwaard, lange tijd zijn woon- en werkgebied. Daar verzamelde hij de planten van de weilanden, de boezemkaden, de rivierdijk en de uiterwaarden. Later toen de vernietigende ruilverkaveling door het land trok verzamelde hij ook de gebiedsvreemde planten die meekwamen met de aanleg van de nieuwe wegen.

Eenmaal verhuisd naar Rotterdam en actief in het Natuurmuseum, wordt de verzameling tot een krooniek van het gebied tussen het Museumpark en de Scheepmakerskade waar Gijs woonde. Hoewel hij de stadsnatuur op zich niet zo hoog had zitten, weerhield dat hem er niet van om regelmatig interessante vondsten te doen, zelfs toen zijn gezondheid zijn actieradius meer en meer beperkte. Tussen dit alles door bracht familiebezoek hem regelmatig in de Noord-Hollandse duinstreek en van die bezoeken zijn ook de vruchten in het herbarium terug te vinden.

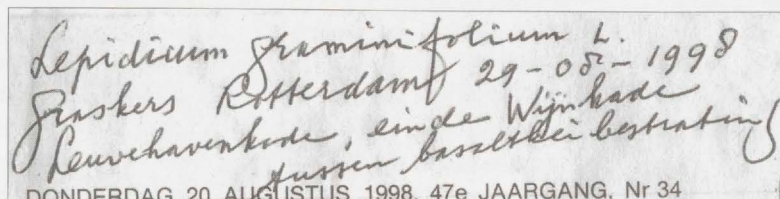
Als ik probeer onder woorden te brengen wat nu precies de verdiensten van Gijs voor het Natuurmuseum Rotterdam zijn geweest dan is dat natuurlijk in de eerste plaats de schenking van zijn eigen herbarium en de bijbehorende diacollectie waarvan de bewerking hem de laatste jaren heeft bezig gehouden. De 'verzameling van der Voet' vormt een solide basis voor het museumherbarium en hoewel de door Gijs verzamelde planten inmiddels door nieuwe aanwinsten niet

meer het grootste deel van de collectie uitmaken, zal het altijd één van de grotere onderdelen blijven. Daarnaast of beter daarboven herinneren wij ons Gijs als de man die er voor gezorgd heeft dat er uit wat 'dozen met half verbrande troep' een herbarium is ontstaan dat zich tussen de collecties in dit land kan vertonen. Als de opvolger van Gijs realiseer ik mij dat er zonder hem wellicht helemaal niets op te volgen was geweest.

Overeenkomstig zijn wens, stelde Gijs van de Voet zijn lichaam ter beschikking aan de medische wetenschap en werd er een herdenkingsbijeenkomst gehouden in de Hoboken Salon van het museum.[]

GIJS VAN DER VOET IN
ACTIE TIJDENS DE
INVENTARISATIE VAN HET
RIJNDAMTERREIN,
MEI 1993.
[FOTO: KEES MOELIKER]

GIJS VAN DER VOET
DROOGDE ZIJN
AANWINSTEN STEEVAST
TUSSEN HET NRC
HANDELSBLAD OF 'DE
HAVENLOODS' EN
SCHREEF ZIJN
DETERMINATIE EN DE
VINDPLAATSgegevens IN
DE MARGE VAN DE KRANT.
HIER EEN VAN ZIJN
BELANGRIJKSTE RECENTE
TOEVOEGINGEN AAN HET
HERBARIUM: DE EERSTE
VONDST IN ROTTERDAM
VAN GRASKERS (*LEPIDIUM
GRAMINIFOLIUM*).

* [Remko Andeweg is beheerder van het herbarium van het Natuurmuseum Rotterdam; email: r.w.g.andeweg@nrm.nl]